

Беседа Светог Јована Златоуста

О Цркви

Име Цркве је име не поделе него уједињења и слоге. Црква подвојене сабира у једно, пошто име Цркве јесте име слоге и једнодушности... Црква је установљена не зато да се они који не сабирају у њој деле међусобно, већ да се подвојени сједине. Црква не зна за разлику између господара и роба; она разликује и једног и другог по врлини. Христос је глава Цркве а ми тело. Између главе и тела може ли бити икаквог растојања? Он је темељ, ми грађевина; Он је чокот, ми лозе; Он је женик, ми невеста; Он је пастир, ми овце; Он је пут, ми путници; ми смо храм, Он обитавалац; Он је првенац, ми браћа; Он је наследник, ми сунаследници; Он је живот; ми они који живе; Он је васкрсење, ми они који васкрсавају; Он је светлост, ми они који се просветљују. Све то означава јединство, и не допушта никакву поделу, чак ни најмању поделу, јер ко се мало одвоји, тај ће се потом одвајати и много. Тако тело, задобије ли и малу рану од мача, квари се; грађевина, распукне ли се макар малко, сруши се; лоза, одломивши се макар мало од чокота, постаје неродна. на тај начин; то мало већ је не мало него скоро све. Зато, када погрешимо ма у чему мало, или осетимо лењост, немој мо превиђати то мало јер не обратимо ли пажњу на њега, оно ће убрзо постати велико. Тако и хаљина, почне ли се цепати, а мије је не закрпимо, она ће се сва подерати; исто и кров, падне ли са њега неколико црепова, и тако буде остављен, разрушиће се цела кућа. Стога, имајући то пред очима, будимо увек будни према малим гресима, да не би смо упали у велике. Као што тело и глава сачињавају једног човека, тако су једно Црква и Христос. Као што наше тело јесте нешто једно, и ако се састоји из много делова, тако и у Цркви сви ми сачињавамо нешто једно. Иако се Црква састоји из много чланова, но ти многи су једно тело. Један Дух саставио је из нас једно тело и препородио нас Јер није једном Духу крштен један а другим други. и није само дух који нас је крстио један, него и оно ушта нас је крстио, то јест ради чега нас је крстио, јесте једно, пошто смо се ми крстили не зато да сачињавамо разна тела, него да ми тачно сачињавамо једно тело један према другоме, тојест крстили само се ради тога, да сви будемо једно тело. До оваплоћења Бога Логоса, вели свети Златоуст, небеско и земаљско били су одвојени једно од другог и нису имали једну главу. Али оваплоћењем Господа Христа Бога постави једну главу за све, за анђеле и људе, тојест даде једно врховно начело и анђелима и људима: једнима Христа по телу, а другима Бога Логоса. Као кад би неко рекао за кућу да је у њој нешто труло а нешто јако, па би обновио кућу, тојест учврстио је појачавши јој темељ: тако и овде све је подвео под једну главу. Тада је једино и могуће сједињавање, тада ће и једино бити савршен савез, када све, имајући неку неопходну свезу горе, буде подведено под Видиш ли, пита даље свети Златоуст, шта је Бог учинио? Васкрсао је Христа, зар је то мало? Али погледај даље: посадио Гаје с десне стране Себи. Каква реч то може изразити? Онога који је од земље, онога који је безгласнији од роба, онога који је био играчка демона, одједном је подигао на висину. Заиста је неизмерна величина моћи Његове! Обрати пажњу куда га је подигао. Подигао га је на небеса изнад сваке створене природе, изнад сваког поглаварства и власти. Стога је заиста потребан Дух, потребан просвећен ум, да би Га познали; заиста је потребно откривање. Замисли колико је растојање између човечанске и Божанске природе! Међутим Он је човечанску природу од њене ништавности уздигао у достојанствено Божанске. За ово је потребно прећи не један, не два, не три степена. Зато је и апостол не просто рекао: горе него: изнад. А изнад ваших Сила је Бог. и на такву висину

је Он уздигао човека; од најнижег унижења на највиши степен власти, иза које не постоји неко више достојанство. Све то апостол говори о Васкрелом из мртвих, што и јесте достојно удивљења; но ни у ком случају он не говори о Богу Логосу. Јер што су комарци према људима, то је сва творевина према Богу. И шта ја говорим о комарцима Та када су сви људи пред Богом као капља и као прашина (Ис. 40, 15) онда Невидљиве силе можеш сматрати као комарце. Дакле не говори о Богу Логосу, него о Ономе који је код нас. То у ствари и јесте велико и чудесно, што Га је уздигао из земљине преисподње. Када су сви народи пред Богом као капља, онда један човек колики ли је делић капље! Међутим бог Њега уздиже изнад свега не само у овоме свету него и на ономе, и све покори под ноге Његове... О, заиста дивна и запањујућа дела! Тиме што бог Логос постаде човек, човеку сва саздана сила постаде робиња. Но можда постоји неко који је изнад Њега, који иако нема потчињене, ипак поседује веће достојанство? Овде се ни то не може предпоставити, јер апостол тврди: све покори под ноге Његове. И то покори не просто, него покори до потпуне потчињености, тако да веће подчињености не може бити. Зато је и апостол и рекао: под ноге Његове, и Њега даде за главу цркви над свим. Гле, и Цркву колико је узвисио! Као неком дизалицом подигавши је, Он је уздигао на велику висину, и посадио је на истом престолу: јер где је глава, тамо је и тело: нема никаквог прекида између главе и тела, јер када би се веза између главе и тела прекинула, онда не би било ни тела ни главе. Апостол вели: над свим. Шта значи: над свим? Значи, или Христос изнад свега видљивог и умом замисливог, или даје од свих добротинастава, учињених нам Њиме, највеће то што је Сина Свог учинио главом Цркве, не оставивши притом никог вишег: ни анђела, ни арханђела, нити никог другог. Бог нас је почаствовао не смо тим преимућством што је човека Христа узвео горе, него још и тиме што је припремио да сав род људски уопште иде за Њим, држи се Њега, следеју Њему. „Која је тело Његово.“ Да ти, чувши реч „главу“, не би ту реч схватио само у смислу власти него и у буквалном смислу, и да Христа не би сматрао само као начелника него Га гледао као стварну главу тела, апостол додаје: „пуноћа Онога који све испуњава у свему.“ Шта то значи? Значи ово: Црква је пуноћа Христа. Јер пуноћа главе је тело, и пуноћа тела је глава. Видиш, апостол не пропушта никакво поређење, само да би изразило Божију славу. Он каже: „пуноћа,“ тојест што се глава допуњује телом, јер се тело саставља из свих делова, и сваки је део неопходан. Видиш, апостол показује да су Христу као глави потребни сви делови уопште, јер када многи од нас не би били један рука, други нога, трћи неки од осталих делова, онда тело Његово не би били потпуно. Дакле, тело Његово саставља се из свих чланова. То значи: тада се испуњује глава, тада тело постаје потпуно, када сви ми будемо чврсто сједињени и повезани. Видиш ли „богатство славе наследства“? Видиш ли „неизмерну величину моћи на онима који верују“? Видиш ли „наду звања“? Имајмо страхопоштовање према нашој Глави; помислимо какве смо Главе тело, којој је све покорено. Имајући то у виду, ми треба да будемо бољи од Анђела и већи од Арханђела, пошто смо удостојени веће части него сви они. Јер као што апостол каже у Посланици Јеврејима. Бог прими природу не од Анђела, него од семена Авраамова (Јевр. 2,16). Не природу Поглаварства, ни Власти ни Господства, нити икоје друге Силе, него нашу природу Он узе на Себе и посуди је горе. И шта ја говорим: посади? Учини је својом одећом; и не само то, него и све покори под ноге Његове... С трепетом ценимо блискост и сродство наше с Богом; бојимо се да се ко не одсече од овога тела, да ко не отпадне, да се ко покаже недостојан. Када би нам неко ставио на главу царску круну, златан венац, реците, шта све не бисмо учинили да се покажемо достојни тог мртвог камења? а овде нашу главу покрива не царска круна, него је сам Христос постао наша Глава, што је несравњено веће; међутим ми томе не придајемо

никакву важност. Та Анђели, Арханђели и све Небеске Силе с побожним страхопоштовањем чествују нашу Главу, а ми, тело Његово, зар је нећемо с молитвеним страхопоштовањем чествовати? И каква нам после остаје нада на спасење? Размишљај о царском престолу том, размишљај о превеликој части тој. То треба да нас плаши више него пакао. Јер када и не би било пакла, то за нас, који смо удостојени толике части а потом се показали недостојни ње и зли, лишење ове части требало би да буде највећа казна, неисказана мука, Замисли, близу кога заседа твоја Глава? с десне ст ране кога се налаз! Она засад изнад сваког Поглаварства и Власти и Силе: а тело Њено и демони г:ие? Но, не било тога! Када би било тако, онда већ не би било ни тела. Но пошто је реч о телу Господњем, онда се и сетимо оног Тела које је било распето, приковано, на жртву принесено. Ако си тело Христово, онда ниси крст, јер гаје Он носио: подноси пљување, подноси шамаре, подноси клинце. Такво је било Његово тело, нако је било безгрешно. И пошто говоримо о телу Његову, имај мо на уму да се у тајни Причешћа ми причешћујемо Телом које се ништа не разликује од онога Тела које седи горе, коме се Анђели поклањају, које се налази близу Непропадљива Силе, то Тело управо ми и једемо. О, колико нам је путева откривено ка спасењу! Господ Христос нас је учинио Својим телом, дао нам је Своје Тело, и све то нас не одвраћа од зла. О, помрачења! О, дубоког бездана! О, неосетљивости! Заповеђено нам је: Мислите о ономе што је горе, где седи Христос седи с десне стране Бога (Кол. 3,21). Међутим, једни се брину о богатству, други пропадају у страстима.

Тумачећи богонадахнуте речи првоврховног апостола: „Какво је богатства славе тајне ове (тојест Цркве) међу незнабошцима" (Кол. 1,26), свети Златоуст вели: Људе, неосетљивије од камења, одједном узвести у достојанство Анђела, и то једноставно помоћу голих речи и саме вере без икаквог труда, стварано је то слава и богатство тајне; слично томе као кад би неко гладног и шугавог пса, гадног и одвратног, који избачен издише и није више у стању да се миче, изненада учинио човеком и поставио га на царски престо. Обрати пажњу незнабошци су се клањали камењу и земљи, били заробљени, и сужњи ђавола, и гле, одједном нагазише на главу његову, и стадоше господарити над њим и бичевати га; слуге и робови демона постадоше тело Господара Анђела и Арханђела; они који чак ни знали нису да постоји Бог, одједном постадоше сапрестолници Божји. Хоћеш ли да видиш безбројне ступњеве које они прескочише? Требало је да они сазнаду: прво да камење нису богови; друго, да не само они нису богови, него да ни земља, ни животиње, ни растиње, ни човек, ни небо, ни оно што је више неба, такође није Бог, треће, да ни камење, ни животиње, ни биљке, ни стихије. ни оно што је горе ни оно што је доле ни човека, ни демона, ни Анђеле, ни Арханђеле, нити икоју другу од тих Вишњих Сила природа људска не треба да обожавати. Као црпући из неке дубине, њима је ваљало познати: да Господар свега и јесте Бог, да само Њега треба обожавати; да чудесно устројство живота јесте благо; да садашња смрт није смрт; да садашњи живот није живот; да ће тело устати, постати нетрулежно, узиће на небо, удостојити се бесмртности, настанити се са Арханђелима. Човека, који је стајао тако, ниско, пошто је те све ступњеве прескочио, Господ Христос посади на небесима на престо; човека који је био нижи од камења, Он постави изнад Анђела и Арханђела и Престола и Господства. Заиста је свети апостол дивно рекао: Какво је богатство славе тајне ове! Христос нека буде за вас све и сва. и вредност, и род, и у свима нама Он. Јер сви ви постадоште један Христос, пошто сте тело Његово. Црква је место Анђела, место Арханђела, царство Божије само небо. Зашто врата паклена нису одолела Цркви? Зато што Христос свагда борави с нама. Када он не би био с нама, онда Црква не би однела победу.